

דוגמאות לשאלות ע מ ר (ערכים, מעורבות, רלבנטיות).

* השאלות לקוחות מתוך מבחני הבגרות שהיו בשנים האחרונות, ועברו שינויים קלים. שאלות עמ"ר ייפתחו לרוב בסעיף של ידע הבנה או מחשבה ובסעיף השני נעבור אל שאלות עמ"ר.

1. מלכים א י"ז י"ח י"ט - סיפורי אליהו

א. ציין פעולה אחת של אליהו ושל עובדיה, המביעה התנגדות לשלטון.

ב. אליהו ועובדיה בחרו כל אחד מהם להילחם על האמת והערכים שלהם בדרך שונה. הסבר כיצד?

ג. הצג יתרון אחד וחסרון אחד בדרך בחר כל אחת מהדמויות הללו להילחם על האמת והערכים שלה.

ד. חווה דעתך, האם התנגדות לשלטון, טוב שתעשה כדרכו של אליהו או כדרכו של עובדיה. נמק.

2. קרא מלכים ב פרק י"ז פסוקים 7-17 ועמוס ד פסוקים 1-5

א. מהו ההסבר המובא בכל אחד ממראי המקומות לחורבן ממלכת ישראל?

ב. מהו לדעתך הגורם המכריע לחורבן ממלכה, זה המופיע במלכים או זה המופיע בעמוס? הסבר ונמק

3. קרא ישעיה א פסוקים 13-17, 22

א. הבא שתי דוגמאות לעוולות חברתיות ומוסריות המובאות בפסוקים, והסבר מהי הביקורת העולה מהן.

ב. ישעיה מבטא תפיסה מנוגדת לתפיסת העם כיצד צריך לדרוש את ה'. עם איזו תפיסה הנך מזדהה ומדוע.

4. קרא דברים, ט"ו, 1-3 ושמות כ"ג 10 - 11

א. מה הם ערכים המרכזיים העומדים בבסיס המצוות של שמיטת חובות ושמיטת קרקעות, וכיצד ניתן להם ביטוי לכל אחת מהן.

5. קרא ישעיה מ 8-2

א. ציין שתי דרכים בהן משתמש הנביא לעודד את העם לעזוב את הגלות ולעלות לארץ. בסס דברך על הכתוב.

ב. מהי הדילמה? הצג את שני הערכים וציין עם איזו מהם אתה מזדהה? נמק!

6. קרא דברים כ"ד 16

א. מהו הערך העומד מאחורי האמירה "לא-יומך תו א בות ע ל-ב נ ים, וב נ ים לא-יומך תו ע ל-א בות א יש ב ח ט א, יומך תו" ומה יתרונו?

ב. יש הטוענים שהחוק "אבות יומתו על בנים ובנים יומתו על אבות" יעיל ויתרונות לו. האמנם? חווה דעתך ליעילותו של חוק זה, ונמק את עמדתך.

מ ש ב ר לנחמה

א. בעתות משבר בהיסטוריה של עם ישראל שלח ה' נביאים לעודד את העם ולהפיח בו תקווה. בחר באחת מן הנבואות האלה:

• יחזקאל פרק ל"ז (פסוקים א'-י"ד) חזון העצמות היבשות

• חגי פרק ב' (פסוקים א'-ט')

בנוגע לנבואה שבחרת, תאר את המשבר שהיה העם שרוי בו באותה העת, ואת התקווה שהפיחו דברי הנביא בעם. בסס את דברך על הכתוב.

ב. "הרבה נביאים עמדו להם לישראל [...] נבואה שהוצרכה לדורות - נכתבה, ושלא

הוצרכה - לא נכתבה" (תלמוד בבלי, מסכת מגילה, דף י"ד, ע"א)

בחר באחת מן הנבואות האלה:

• ירמיה, פרק ל"ב (פסוקים ל"ו-מ"ד)

• יחזקאל, פרק ל"ז (פסוקים ט"ו-כ"ח) - חזון אחדות העצים.

צטט מן הנבואה שבחרת פסוק שהתוכן שלו מתאים לקורות עם ישראל בדורות האחרונים או בדורנו. הסבר בנוגע לפסוק שבחרת:

• מהו הקושי (בדורות האחרונים או בדורנו) שהצריך או שמצריך נחמה?

• מהי הנחמה, שאפשר למצוא בפסוק שבחרת, לקושי זה?

בראשית י"ח

א. עיין בפסוקים א'-ח'

(1) (אמר ר' אליעזר: מכאן שצדיקים אומרים מעט ועושים הרבה"

(בבלי, בבא מציעא פז ע"א)

לפי הפסוקים, הוכח את דברי ר' אליעזר.

2) ציין מידה נוספת של אברהם הנלמדת מתיאור הכנסת האורחים שלו.
הוכח את דבריך מהפסוקים.

דיני המלך

סעיף א' הוא שאלת הבנה.

"ואמר רבי יצחק: מפני מה לא נתגלו טעמי תורה? שהרי שתי מקראות נתגלו טעמן (ו) נכשל בהן גדול העולם.

כתיב 'לא ירבה לו נשים' אמר שלמה אני ארבה ולא אסור, כתיב 'ויהי לעת זקנת שלמה נשיו היטו את לבבו' (מלכים א' י"א, ד).

'לא ירבה לו סוסים', אמר שלמה אני ארבה ולא אשיב, וכתיב: 'ותצא מרכבה ממצרים' (מלכים א', י' כ"ט).

(תלמוד בבלי, סנהדרין, דף כ"א, ע"ב)

א. לפי דברי רבי יצחק, מהי הסכנה בפירוט טעמים למצוות התורה?

ב. בתשובתך הסבר מהו הלקח שכל אדם יכול ללמוד מדברי רבי יצחק על שלמה.

יחידת "לא תוכל להתעלם"

"וַעֲנוּ וְאָמְרוּ יְיָ יֵנוּ לֹא שָׁפַךְ כּוֹאֵם הַדָּם הַזֶּה" (פסוק ז')

עיין בשני הפירושים שלפניך:

רלב"ג: וידמה שיאמרו זה להתנצלות, וזה כי החטא הוא עליהם, אם לא ה' יש ירו העם

לשמירת דרכי התורה, בדרך שלא תהיה ביניהם רציחת נפש.

מלבי"ם: (שלא היינו גרמא) = גורם (לרצח הזה) [...] על ידי שלא נתנו לזוויה להנרצח

שלא ילך יחידי במקום סכנה.

א. מהי האחריות המוטלת על זקני העיר - על פי רלב"ג, ומהי האחריות המוטלת על

זקני העיר - על פי מלבי"ם?

ב. על סמך דברי הפרשנים, ציין דוגמה ממצאות ימינו, למעשה של הנהגה דתית,

קהילתית או מדינית שיכול למנוע שפיכות דמים.

יחידת "פתח תפתח"

ציין שני ערכים שאדם יכול ללמוד מקיום מצוות שלמדת ביחידת "פתח תפתח".

בנוגע לכל אחד מן הערכים שצינת הסבר כיצד אפשר ללמוד אותו באמצעות קיום

המצווה.